

Handläggare
Christian Ringsten
Telefon: 08-50803383

Till
Järva stadsdelsnämnd
2024-08-29

En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga

Svar på remiss från Kommunstyrelsen, KS 2024/655

Förvaltningens förslag till beslut

- Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till Kommunstyrelsen som svar på remissen.
- Järva stadsdelsnämnd beslutar om omedelbar justering.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden har av kommunstyrelsen mottagit remiss gällande betänkandet *En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga (SOU 2024:30)*.

Utredningen föreslår att en ny myndighet, Myndigheten mot ungdomskriminalitet (MUK), inrättas med ansvar för att besluta om och följa upp individuella brottsförebyggande åtgärder för barn och unga under 18 år som riskerar att begå allvarliga brott. Detta ska ske genom regionala beslutsorgan och i samarbete med kommuner och andra relevanta myndigheter. En ny lag föreslås för att reglera dessa processer och säkerställa att åtgärderna är ändamålsenliga och anpassade till varje individs behov. Polismyndigheten och socialnämnderna får nya åtaganden för att identifiera och stödja riskindivider, och hela processen ska präglas av snabbhet och samordning.

Förvaltningen instämmer i att förebyggandet av brottslighet bland barn och unga är ett gemensamt ansvar för stat och kommun, och betonar vikten av strategisk samverkan men anser att det nödvändigtvis inte behöver innebära en ny statlig myndighet med beslutsmandat över kommunerna utan att detta kan uppnås med en nationell strategi. Förvaltningen har uppmärksammat vissa risker med förslaget, bland annat minskad tillit till socialtjänsten om insatser beslutas utan samtycke från föräldrar och barn. Vidare kan kravet på yttrande från socialnämnden inom tre veckor bli resurskrävande och medföra behov av omprioriteringar. Om förslaget genomförs, anser förvaltningen att MUK bör få helhetsansvar för åtgärder och uppföljning, med Polismyndigheten

och socialnämnden gemensamt ansvariga för identifiering och hänvisning av ärenden.

Förvaltningen föreslår att Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet *En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga (SOU 2024:30)*. Yttrande begärs av Farsta, Hässelby-Vällingby, Södermalm, Norra innerstaden och Järva stadsdelsnämnder, Stadsledningskontoret, Socialnämnden samt Utbildningsnämnden senast den 30 augusti 2024. Betänkandet i sin helhet kan läsas [En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga](#)

Utredningen om ungdomskriminalitetsnämnder tillsattes för att föreslå tydligare och samordnade brottsförebyggande åtgärder för barn och unga som riskerar att begå allvarlig brottslighet. Modellen som föreslås är inspirerad av den danska motsvarigheten och syftar till att skapa en ny myndighet med statligt huvudmannaskap, Myndigheten mot ungdomskriminalitet (MUK), med sju regionala beslutsorgan. Beslutsorganen ska vara ansvariga för att fatta beslut om individuella brottsförebyggande åtgärder för barn och unga under 18 år som bedöms ha en hög risk för att begå allvarliga brott.

Polismyndigheten föreslås bli ansvarig för att identifiera och hänvisa ärenden till MUK. Innan hänvisning ska Polismyndigheten inhämta information från socialnämnden.

MUK ska hantera ärenden snabbt genom personliga möten. En viktig del innan MUK fattar beslut är att socialnämnden ska lämna in ett yttrande inom tre veckor. Detta yttrande ska inkludera en bedömning av risken för allvarlig brottslighet och förslag på lämpliga åtgärder. Socialnämnden ska dessutom utse en specifik handläggare för varje barn eller ungdom. Vidare har Socialnämnden ansvaret för att barnet genomför de åtgärder som specificeras i handlingsplanen, med stöd av den myndighet som ansvarar för uppföljningen.

Utredningen har identifierat att Kriminalvården har nödvändig kompetens och organisation för att följa upp MUK:s beslut, dock har utredningen uppmärksammat vissa invändningar mot att ge dem ett aktivt brottsförebyggande uppdrag. Därför presenteras två alternativ; det första där MUK beslutar om åtgärder medan Kriminalvården följer upp och kontrollerar, och det andra där MUK har helhetsansvaret.

För att säkerställa efterlevnaden av åtgärderna ska kontroller utföras regelbundet av en särskild ungdomshandläggare hos MUK, initialt minst en gång i veckan, med möjlighet att minska frekvensen. Om barnet eller den unge inte följer handlingsplanen eller uteblir från uppföljningsmöten, ska åtgärder vidtas omedelbart. Det kan inkludera särskilda uppföljningsmöten, skriftliga uppmaningar och i vissa fall hembesök. MUK kan förelägga socialnämnden att vidta nödvändiga åtgärder samt förordna om Polismyndighetens hjälp att söka efter och hämta den unge till ett uppföljningsmöte.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ och familj.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen instämmer i att förebygga brottslighet för barn och unga är ett ansvar som åligger både stat och kommun samt vikten av strategisk samverkan men anser att det nödvändigtvis inte behöver innebära en ny statlig myndighet med beslutsmandat gentemot kommuner. Genom att skapa en ny myndighet där kommunen är utförare begränsas möjligheten att anpassa verksamheten efter lokala förutsättningar och behov samt att kunna besluta om insatser utifrån socialnämndens bedömning. Förvaltningen vill lyfta att det vore önskvärt med en nationell strategi för att förebygga att barn och unga begår allvarlig brottslighet, bland annat genom att säkerställa att insatserna som ges har stöd i vetenskap och beprövad erfarenhet. Vidare så har individer som bedöms vara aktuella för insatserna oftast kontakt med flertalet myndigheter, så som socialtjänst, polis, skola och region. Utifrån det bör uppdraget vara att stärka de redan existerande myndigheterna genom att skapa förutsättningar för närmare samverkan i syfte att tillsammans kunna ge insatser i rätt tid för att motverka normbrytande beteende hos barn och unga och förhindra återfall i brott.

Förvaltningen vill påtala att det finns en risk att tilliten till socialtjänsten påverkas om förslaget genomförs. Detta då förvaltningen genomför insatser som beslutas av en annan huvudman som inte alltid kommer vara med samtycke från föräldrar samt barnet eller ungdomen. Vidare så framgår det i omställningen till den nya socialtjänstlagen att socialtjänsten ska arbeta förebyggande, mer lättillgängligt och erbjuda insatser utan individuell behovsprövning. Insatserna som MUK beslutar om kommer vara tvingande. Det finns således en risk att uppfattningen om socialtjänsten som kommer spridas är som utförare och inte utifrån en lättillgänglig socialtjänst, med insatser utan behovsprövning, där insatser väljs tillsammans med individen

Beträffande förslaget om att socialnämnden ska lämna in ett yttrande inom tre veckor så vill förvaltningen lyfta att detta kommer med största sannolikhet bli resurskrävande och medföra behov av omprioriteringar. Dessa individer har oftast en komplex problematik och där insamling av information från flertalet myndigheter behöver sammanvägas samt flertalet besök med barnet eller ungdomen för att sedan kunna ge förslag på lämpliga åtgärder som ger effekt för risken för att begå allvarliga brott. Till följd av förslaget kan detta bland annat innebära en minskning av barn och ungas rätt till information och delaktighet, antal besök samt att i minde utsträckning kunna säkerställa att inhämtade underlag är rättssäkra och grundar sig på korrekta uppgifter.

Om förslaget verkställs, trots de förändringar och den påverkan som förslaget kan medföra, anser förvaltningen, så som Kriminalvården även lyft i det särskilda utlåtandet, att MUK ska få ett helhetsansvar för åtgärder och uppföljning. Om Kriminalvården ansvarar finns det en risk att det blir oklart att det rör sig om brottsförebyggande åtgärder och inte om straffrättsliga påföljder. Vidare vill förvaltningen påtala att det är önskvärt att Polismyndigheten och socialnämnden blir gemensamt ansvariga för att identifiera och hänvisa ärenden till MUK. Förvaltningen har en god samverkan tillsammans med Polismyndigheten där socialsekreterare är placerade i polishuset. Detta har bland annat lett till förståelse för varandras olika lagstiftningar, orosanmälningar från polisen har blivit mer konkreta samt en delad lägesbild över individer som bedöms vara aktiva i gängmiljön. Förvaltningen anser att om socialnämnden är delaktiga redan vid hänvisning av ärendena så kan arbetet med förberedandet av det yttrande som sedan krävs av MUK påbörjas i ett tidigare skede.

Förvaltningen föreslår att Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Victoria Callenmark
Stadsdelsdirektör

Abdi-nur Isse
Bitr. stadsdelsdirektör

Bilagor

1. Remissbrev från Kommunstyrelsen, KS 2024/655
2. Betänkandet *En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga (SOU 2024:30)*

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Victoria Callenmark, Stadsdelsdirektör	2024-08-08